

SÜNE

Süne nedir nasıl bir zararlıdır?

Süne, yaklaşık 1 cm boyunda, toprak renginde, yassı vücutlu bir böcektir. Ülkemizin hemen her yerinde bulunur ve bazı yıllar önemli salgınlar yapar. Bilimsel ismi *Eurygaster* spp. Olan süne tahıllarımızın önemli bir zararlısıdır. Sokucu emici bir ağız yapısına sahiptir.

Sünenin zararı nasıldır?

Tahılları erken dönemde sapından sokup içindeki özsuyu emerek tahılda başak oluşmasını engeller buna “Göbekkurusu” veya “Kurtboğazi” zararı adını veriyoruz. Daha ileriki dönemlerde sokup emme sonucu ise “Akbaşak” zararı oluşmaktadır. Akbaşak zararında başak zarar görmemiş olan başaklara göre daha açık ve beyaz bir renk almaktadır.

Süne nasıl ve nerede yaşar?

Süne, kış soğuklarını ve yaz sıcaklarını yabancıotların yada ağaç yapraklarının altında dağlardaki kışlaklarında geçirmektedir. Göbekkurusu ve Akbaşak zararı kışlaklardan çıkan kışlanmış erginler tarafından meydana getirilmektedir. Kışlaklardan inen erginler tahılda yukarıda açıklandığı gibi zararı yaptıktan sonra çiftleşmektedir. Ergin dişi 2 veya 3 sıra halinde olan yumurtalarını buğdaygil yapraklarının veya yabancıotların altına bırakır. Kışlanmış erginler yumurtlamayı takiben ölürlür. Yaklaşık 1 hafta sonra açılan yumurtalardan 1. dönem nimfler çıkarlar. 1. dönem nimfler beslenmezler ve bir arada toplu olarak bulunurlar. Yaklaşık 1 hafta sonra gömlek değiştirerek 2. dönem nimf haline gelirler. 2. dönem nimfler henüz süt olum dönemindeki tahılların başaklarını sokup emerek oburca beslenirler. Daha sonra gömlek değiştirerek 3., 4. ve 5. dönem nimf haline gelirler. 5. dönemdeki nimf de gömlek değiştirerek yeni nesil erginleri meydana getirir. Yeni nesil erginler kışlayacakları enerjiyi depolamak için oburca buğdayda belenirler. Daha sonra kışlaklarına çekilerek yaz sıcaklarını ve ardından da kışı geçirirler ve rahatsız edilmedikçe kışlaklarını terk etmezler. Yeni nesil nimfleri, doğrudan buğday başağındaki tane üzerinde zararlıdır. Tanede verim kayıplarına neden oldukları gibi sokup emmeleri sırasında salgıladıkları salgılar nedeniyle kalite kayıpları meydana getirirler. Buğday tanesinin proteinini parçalayıcı bir enzim salgırlar. Buğdaydaki glutenin kimyasal yapısını bozarlar. Böyle buğdaylar ekmeçlik olarak kullanılamazlar. Yüksek yoğunlukta bulaşık olan buğdaylar yemlik olarak dahi kullanılamaz.

Süne ile mücadele neden önemlidir, nasıl mücadele edilir?

Buğday stratejik bir ürün olup, insan ve hayvan beslenmesi için önemlidir. Süne mücadelesi devletçe yürütölmekte ve %60'a ulaşan 2. dönem nimflere (genç nimf) karşı ilaçlama yapılmaktadır. Nimf yoğunluğunun 10 ve üzerinde olması durumunda ilaçlama gerekmektedir. Ancak çok sayıda doğal düşmanı olan sünenin mücadelesinde böceğin yumurtalarını parazitleyen, ve onların ölümüne neden olan küçük arıcıkların (*Trissolcus* spp.)aktif olduğu tarlalarda ilaçlama yapılmaz. Bu nedenle süne mücadelesinde görevli sürvey ekiplerince, önce kışlanmış ergin, sonra yumurta sayımları yapılarak parazitlenme durumuna göre tarlanın ilaçlanıp ilaçlanmamasına karar verilir.

Çeşitli nedenlerle yoğunluğun fazla olduğu tarlalarda 4-5. dönem nimf + yeni nesil erginlere karşı da ilaçlama yapılır. İlaçlama, devlet tarafından ilaç yardımı yapılarak, çiftçilerimiz tarafından gerçekleştirilmektedir.

İlimizde ne kadar alanda süne mücadelesi yapılmaktadır?

İlimizde

2000 yılında	131.466 dekar
2001 “	206.233 “
2002 “	345.033 “
2003 “	393.333 “
2004 “	382.634 “

alandaki süne mücadelesi yapılmıştır.